

Súkromné centrá špeciálno-pedagogického, psychologického poradenstva a prevencie Vysoké Tatry a Trnava

Dyslexia

Vývinová dyslexia je špecifická porucha, prejavujúca sa neschopnosťou naučiť sa čítať, napriek tomu, že sa dieťaťu dostáva bežného výukového vedenia, má primeranú inteligenciu a sociokultúrnu príležitosť.

Je podmienená poruchami v základných poznávacích schopnostiach, pričom tieto poruchy sú často konštitučného pôvodu. Nestačí usúdiť len neúspechom v čítaní, že ide o špecifickú vývinovú poruchu. Až poradenské zariadenie diagnostikuje prípadnú poruchu.

Aby čítanie bolo sociálne únosné /to je rýchlosť, kedy dieťa môže čítaním získavať nové poznatky/ je potrebné, aby dieťa prečítalo 60 – 70 slov za minútu. Takúto rýchlosť môže dieťa získať spravidla na konci 2. ročníka.

Práca s dyslektikmi začína diagnostikou v poradenskom zariadení.

Predpona dys – znamená rozpor, deformáciu, dysfunkcia je neúplne vyvinutá funkcia.

O aké ťažkosti v čítaní ide:

- Ťažkosti so zapamätávaním hlások – vyvodzovaním hlások
- Ťažkosti so spájaním hlásky/ zvuku / a písmena / písaný tvar /
- Zámény písmen - tvarovo podobných / m-n, b-d, a-o, z-r a pod/ - zvukovo podobných / d-t, p-t, sykavky a pod/
- Ťažkosti v spojovaní písmen do slabík – slabikovanie
- Dvojité čítanie - číta najprv po písmenách potichu a potom ich spája a vysloví nahlas
- Domýšľanie si textu alebo hovorenie spamäti
- Opakovanie začiatkov slov
- Čítanie je bez porozumenia

Ak uvedené ťažkosti pretrvávajú po ukončení 1.ročníka a aj v priebehu ďalších ročníkov, signalizujú špecifickú vývinovú poruchu čítania – dyslexiu.

Ale pozor! Nie každé pomalé čítanie je dyslexia.

Čo môžete urobiť konkrétne?

Čítanie písmen:

- Zrakové rozlíšenie tvaru – dieťa určuje rovnaký a nerovnaký tvar
- Priestorové vnímanie tvaru – umiestnenie tvaru v priestore b-d-p bez čítania
- Spojenie hláska – písmeno – využitie všetkých známych cvičení / riekanky, obrázky...

Čítanie slabík:

- Tvorenie slabík syntézou písmen
- Čítanie slabiky ako celku bez hláskovania
- Automatizácia čítania slabík

Čítanie slov:

- Slová typu samohláska-spoluhláska/ les, pes, rok../ to je pre deti s dyslexiou najťažšie
- Volíme slová s vyššou náročnosťou hláskovej skladby Opakovane čítame slová, spojujeme slová s obsahom

Čo môže urobiť pedagóg a rodič, aby pomohol v čítaní a spoločne odstraňovali vznikajúce ťažkosti:

- Rozvíjať slovnú zásobu, dbať na porozumenie reči a správnu výslovnosť
- Rozvíjať sluchové vnímanie cez určovanie slov vo vetách, slabík s hlások v slovách, spájať hlásky do slov alebo určovať slová líšiace sa jednou hláskou v slove, zachytiť rytmus apod.
- Diferencovať zrakom videné, všímať si detaily, hľadať odlišnosti
- Rozvíjať pravo – ľavú orientáciu v priestore a na sebe
- Rozvíjať orientáciu v čase – roky, mesiace, dni, čo je pred a čo po
- Rozvíjať kapacitu sluchovej a zrakovej pamäte – vybavovať si videné a počuté ihneď, ale aj po určitom časovom úseku
- Cvičiť koncentráciu pozornosti cez výdrž , dĺžku zamestnania a stálosť, sústredenie sa len na jeden podnet.

Spracovala: PhDr. Alena Janiglošová